

**גמרא:**

ושנינו במשנה: המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים:

ומקשינן: למה ליה לתנא למתני: המפקיד אצל חבירו בהמה, ולמה ליה למתני גם כלים, והרי די אם היה שונה התנא את אחד מהם!?

ומשנינן: הן בהמה והן כלים צריכי להיות שנויים במשנתנו!

דאי תנא רק בהמה [אילו היה שונה התנא בהמה בלבד]:

הוה אמינא [הייתי אומר]: כשהפקיד אצלו בהמה, הוא [רק אז] דמקני ליה כפילא

אם נמצא הגנב הרי הוא משלם תשלומי כפל, ואם נמצא שאף טבח ומכר הגנב, הרי זה משלם תשלומי ארבעה וחמשה.<sup>(2)</sup>

ולמי משלם הגנב: למי שהפקדון אצלו, כלומר: לשומר, כי המפקיד מקנה לו את הכפל, וכפי שיתבאר בגמרא, באיזה אופן חל קנין זה.

אבל אם נשבע הנפקד שהוא פטור מאחריות הפקדון, ולא רצה לשלם —

אם נמצא הגנב הרי זה משלם תשלומי כפל, ואם אף טבח ומכר הגנב, הרי זה משלם תשלומי ארבעה וחמשה, ולמי משלם: לבעל הפקדון שאת שלו גנב טבח ומכר.<sup>(3)</sup>

2. [מלשון המשנה נראה, שהמשנה באה ללמדנו שהגנב משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה, ואף שדין זה פשוט הוא, יש לפרש, דקא משמע לך, שאם כי אין גנב חייב אלא אם כן גנב מבית הבעלים, אבל אם גנב מבית הגנב אינו משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה, כמבואר בבבא קמא סב ב, ומשום שהדבר "אינו ברשותו" וכמבואר בבבא קמא סט ב; מכל מקום כשגנב מבית השומר הרי הוא חייב, שזה נקרא "ברשותו", וראה בתוספות בבבא קמא ע א ד"ה לא, שאכן הוכיחו ממשנתנו, שפקדון ביד שומר חשוב "ברשותו", מדמחייב הגנב בכפל; וראה ב"שיטה מקובצת" לד א ד"ה נעשה בשם הראב"ד; וראה פני יהושע על הסיפא של משנתנו "נשבע ולא רצה לשלם".]

3. ב"פני יהושע" הקשה, לשם מה שנה התנא את הסיפא, שהרי דין פשוט הוא?! וראה שם כמה ביאורים בזה.

הדין בעדים שהוא זוכה בכפל אף כששילם לפניו משורת הדין.

וב"ברכת אברהם" [ריש לד א אות ב וג], כתב, שלפי מה שכתב רש"י בעיקר טעם הקנאת הכפל, שהוא משום שהבעלים רוצים להקנות לו את הכפל, כדי שיהיו בטוחים בקרן; ולכאורה תמוה, כי למה ישלם הנפקד קרן כדי לזכות בספק כפל, והרי כשם שהבעלים מעדיפים ודאי קרן על ספק כפל, כך הנפקד מעדיף שלא לשלם עכשיו בודאי כדי לזכות בספק כפל; ובהכרח צריך לומר, שהנפקד רוצה בזה גם כדי שייפטר משבעה, או אפילו כשכבר נשבע כדי שלא יחשדוהו בנשבע לשקר; ואם כן הרי אין שייך לומר כן אלא כשבאמת צריך הוא לישבע, אבל כשיש עדים שהוא פטור, ודאי שאין שייך סברת רש"י; ולהסוברים שאף באופן זה מקנה הוא לו את הכפל, צריך לומר שאין הם סוברים כרש"י, אלא הטעם הוא משום שהבעלים מכירים לו טובה על כך ששילם ולא נשבע ליפטר.